

Eduskunnan hallintovaliokunta, kuuleminen 6.10.2021 klo 11.15, täydentävä aineisto ja vastaukset lisäkysymyksiin

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA, HE TAE 2022; Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

Pelastajakoulutuksen lisääminen vuosina 2022-2030

Sisäministeriö on vuoden 2021 aikana yhteistyössä Pelastusopiston kanssa selvittänyt pelastajamäärien nykytilaa ja lisätarpeita kuluvalle vuosikymmenellä. Pelastuslaitosten ja aluehallintovirastojen tietojen ja arvioiden mukaan pelastustoimen toimintavalmiuden parantaminen ja varallaoloon liittyvät muutokset aiheuttaisivat vuosien 2020-2030 aikana noin 1 000 pelastajan lisätarpeen pelastustoimen henkilöstöön.

Pelastustoimen henkilöstötarve koostuu:

1. Poistumasta aiheutuvasta välittömistä rekrytoinneista
2. Palvelutasopäätöksiin kirjatusta henkilöresurssilisäyksistä
3. Ennakoiduista henkilöstöresurssilisäyksistä (esim. varallaolon muutos, hyvinvointialueen perustaminen ym.), joita ei toistaiseksi ole kirjattu palvelutasopäätöksiin
4. Pitkän aikavälin muutoksista johtuvista lisäyksistä (esim. työaikalainsäädäntö)

Nykyisten koulutettavamäärien kautta ei pelastajamäärän lisätarpeeseen pystytä vastaamaan vaan se edellyttää Pelastusopiston koulutusjärjestelmän sopeuttamista ennakoivalla suunnittelulla ja opetuksen järjestelyillä. Pelastajamääriä lisäämällä koulutusjärjestelmässä voidaan varmistaa, että ammatillisen pätevyyden saaneita pelastajia on tarpeisiin nähden valtakunnallisesti riittävästi ja pelastustoimen palveluiden yhdenvertainen saatavuus ja laatu koko maassa tulee turvattua.

Pelastuslaitosten toimintavalmiuden parantamisen ja varallaoloon liittyvien muutosten aiheuttamiin tarpeisiin vastaamiseksi on laadittu suunnitelma tarvittavan pelastajamäärän edellyttämästä aloituspaikkamäärien lisäämisestä vuosille 2022-2030. Aloituspaikat käytännössä kaksinkertaisivat nykyisen pelastajakoulutuksen määrällisen tason.

Pelastajakoulutettavamäärien lisäystä koskeva määrärahaesitys valmisteltiin sisäministeriön ja Pelastusopiston toimesta vuoden 2022 talousarvioon, mutta esitys ei ole edennyt. Pelastajakoulutettavamäärän lisäämisen suunnittelusta aiheutuihin menoihin ja pelastajatuotannon vahvistamisesta ja kaksikielisestä alueellisesta pelastajakurssista aiheutuihin menoihin on esitetty 2,11 milj. euron lisämäärärahaa vuodelle 2022. Pelastajakoulutettavamäärien vahvistamista koskevat esitykset tullaan uusimaan valtion seuraavissa talousarvio- ja kehysprosesseissa.

Työaikamuutosten vaikutus pelastajatarpeeseen (työaikalaista johtuvat): onko kyseessä muutokset esimerkiksi 24 tunnin vuorotyötä koskevilla asioilla

Laskelmia siitä, paljonko pelastuslaitoksissa tarvitaan lisäresursseja työaikojen siirryttyä vuorokausirytmistä kaksi- tai kolmivuororajajärjestelmiin ei ole ministeriössä käytettävissä.

Kokemuksia asiasta on useissa pelastuslaitoksissa, joissa on siirrytty jo aiemmin vuorokausiyritymistä kaksivuorojärjestelmään, jossa työvuorojen pituudet ovat 9 ja 15 tuntia. Lisärekrytointeja ei sisäministeriön käytettävissä olevien tietojen mukaan ole näissä pelastuslaitoksissa toteutettu vaan muuttuneissa järjestelyissä on pystytty hyödyntämään olemassa olevia henkilöstöresursseja.

Työurapolkujen tarkastelusta koulutusuudistuksen yhteydessä

Pelastuslain (379/2011) 55 §:n 1 momentin mukaan valtio huolehtii pelastustoimen ammatillisesta koulutuksesta ja muusta pelastustoimeen liittyvästä koulutuksesta siten kuin Pelastusopistosta annetussa laissa (607/2006) säädetään.

Sisäministeriö asetti Pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan koulutuksen uudistamishankkeen 11.11.2020. Koulutuksen uudistamishankkeessa valmistellaan järjestelmätason tarkistukset pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan valtakunnalliseen koulutusjärjestelmään, koulutusohjelmiin, tutkintoihin sekä rahoitukseen vuoden 2022 loppuun mennessä.

Hankkeen yhtenä osavaiheena on valtakunnallisen kokonaiskuvan muodostaminen pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan urapoluista. Pelastustoimen urapolkuja ja nykytilaa on selvitetty vuonna 2021 hankkeen aikana asiantuntijakuulemisilla, tiedonhauilla sekä kansainvälisen benchmarkingin avulla.

Nykyiset urapolut ovat hyvin kapeita eivätkä mahdollista siirtymiä optimaalisesti vertikaalisesti tai horisontaalisesti. Urapoluissa on havaittavissa jo nykytilan kartoituksessa esteitä. Tulevaisuuden urapolkumallinnusta on aloitettu tekemään sekä sopimuspalokuntien, pelastustoimen sekä hätäkeskustoiminnan osalta alatyöryhmissä sekä koulutusuudistusta valmistelevan sihteeristön sekä työryhmän toimesta.

Helsingin pelastuskoulun tilanteesta (kuvaus vallitsevasta tilanteesta)

Pelastuslain (379/2011) 55 §:n 1 momentin mukaan valtio huolehtii pelastustoimen ammatillisesta koulutuksesta ja muusta pelastustoimeen liittyvästä koulutuksesta siten kuin Pelastusopistosta annetussa laissa (607/2006) säädetään. Pykälän 2 momentin mukaan sisäministeriö voi kuitenkin hyväksyä muun julkisyhteisön ylläpitämän oppilaitoksen kuin Pelastusopiston antamaan pelastusalan ammatillista koulutusta.

Sisäministeriön 27.9.2019 tekemän päätöksen mukaisesti Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen pelastuskoululla on määräaikainen toimilupa, jonka mukaan Helsinki muun muassa vastaa Helsingissä tarvittavasta riittävästä miehistö- ja alipäälystötasoisesta henkilöstön koulutuksesta ja koulutuksen kustannuksista täysimääräisesti.

Viimeisen kurssin tulee alkaa viimeistään 15.9.2021 ja päätöksen mukainen koulutus tulee järjestää niin, että asianomaista tutkintoa opiskelevat voivat suorittaa

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

opintosuunnitelman mukaiset opintonsa päätökseen 4.9.2023 mennessä. Helsingin kaupunki on jättänyt sisäministeriölle 7.10.2021 päivätyn hakemuksen Helsingin kaupungin pelastuskoulun toimiluvan jatkamisesta.

Liite 1: Pelastajatarve 2020–2030 -selvitys